

---

ელექტროენერგეტიკული  
საბაღანსო ბაზრის მიმოხილვა

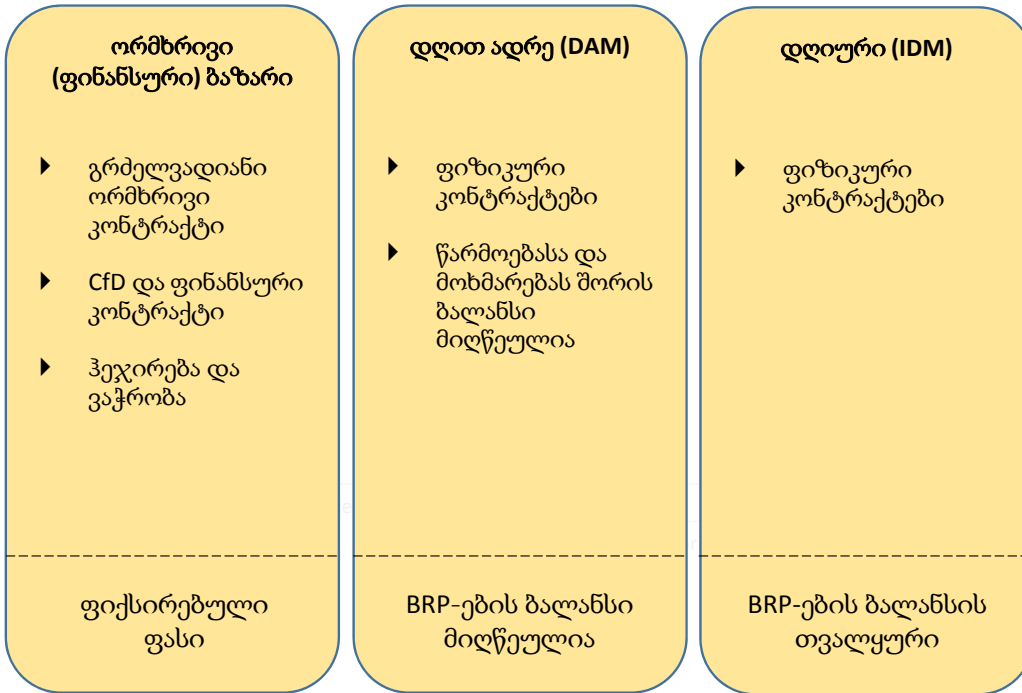


20 October 2020

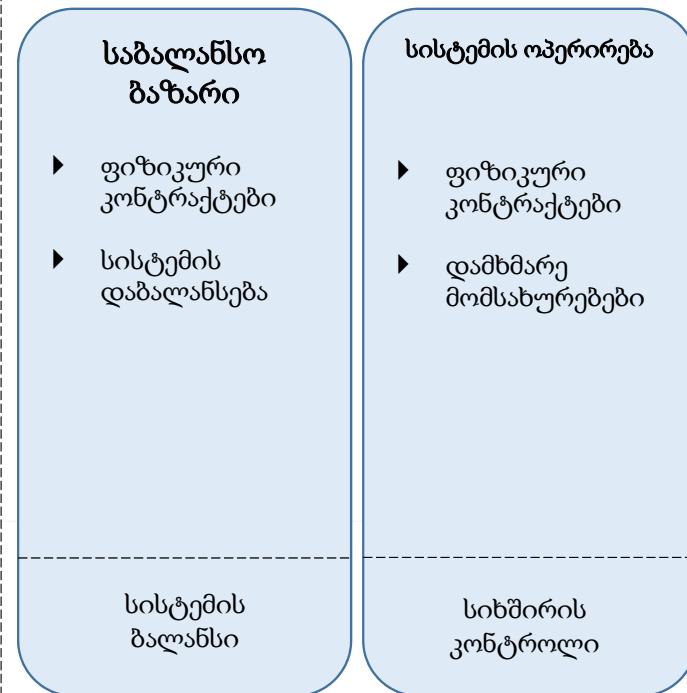
# ელექტროენერგეტიკული ბაზარი

## ელექტროენერგის საბითუმო ვაჭრობა

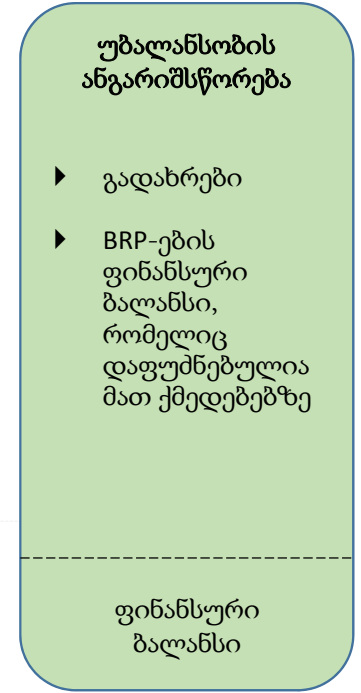
### PX ბაზრები



## გსო სისტემის მართვა დაბალანსება რეალურ დროში



## გსო უბალანსობის ანგარიშსწორება



### ფიზიკური მიწოდება

1- 10 წელი

24 საათი

დღის შიგნით

მიწოდების დღე

1+ თვე

# ელექტროენერგეტიკული საბალანსო ბაზარი

---

- ✓ მოხმარება-მიწოდებას შორის ბალანსის არსებობა, რისთვისაც გამოიყენება რეზერვები;
- ✓ საბალანსო ბაზარი - მექანიზმი გამჭვირვალე გზით საჭირო რეზერვების შეძენის უზრუნველსაყოფად;
- ✓ რეზერვების გააქტიურება - მინიმალური ფასის პრინციპით
- ✓ საბალანსო ფასი არის უფრო ძვირი, ვიდრე წინასწარ შესყიდული ელექტროენერგიის ფასი
- ✓ საბალანსო ბაზარი წარმოადგენს ერთადერთ სწორ მექანიზმს სწორი დაგეგმვის წასახალისებლად და უბალანსობის დასაძლევად

# ელექტროენერგეტიკული საბალანსო ბაზარი

---

საქართველოს ჰიდროენერგეტიკული აქტივების სარგებელის მაქსიმალურად გაზრდა რეგიონალური ენერგეტიკული ბაზრის კონტექსტში

## ბაზრის სამართლიანი ფასები

- ბალანსზე პასუხისმგებლობა და საათობრივი ფასები ყველას სარგებელს მოუტანს
- გამჭვირვალობა და ფინანსური დისციპლინა
- დროის ნებისმიერ მონაკვეთში უბალანსობის აღმოფხვრა მაქსიმალურად სამართლიანი და ოპტიმალური ფასით;
- კონკურენცია საბალანსო მომსახურების მომწოდებელ სუბიექტებს შორის, რაც არის ფასის შემცირების მოტივაცია;

# ელექტროენერგეტიკული საბალანსო ბაზარი

---

## ბაზრის გახსნის ეტაპობრივი პროცესი

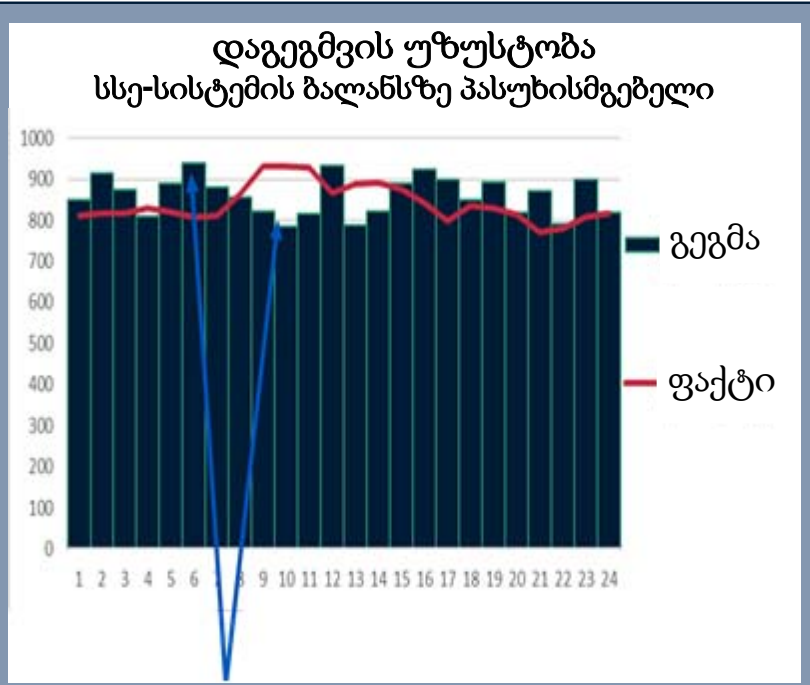
- გააუმჯობესებს ინვესტიციების კლიმატს და უფრო მეტი უცხოური ინვესტიციების მოზიდვას ენერგეტიკის სფეროში
- საშუალებას მისცემს საქართველოს შეასრულოს თავისი საერთაშორისო ვალდებულებები
- შესაძლებლობა თანამედროვე ტექნოლოგიების დანერგვის;
- ქსელის განვითარებისა და ცვლადი გენერაციის წყაროების (ქარისა და მზის) ინტეგრაცია ქსელში.

## საქართველო-რეგიონალური ჰაბის პოტენციალი

- საქართველო დაიკავებს წამყვან პოზიციას რეგიონალური ენერგეტიკული ბაზრის განვითარებაში
- მეზობელ ქვეყნებთან ბაზრის ინტეგრაცია და ლიკვიდურობა

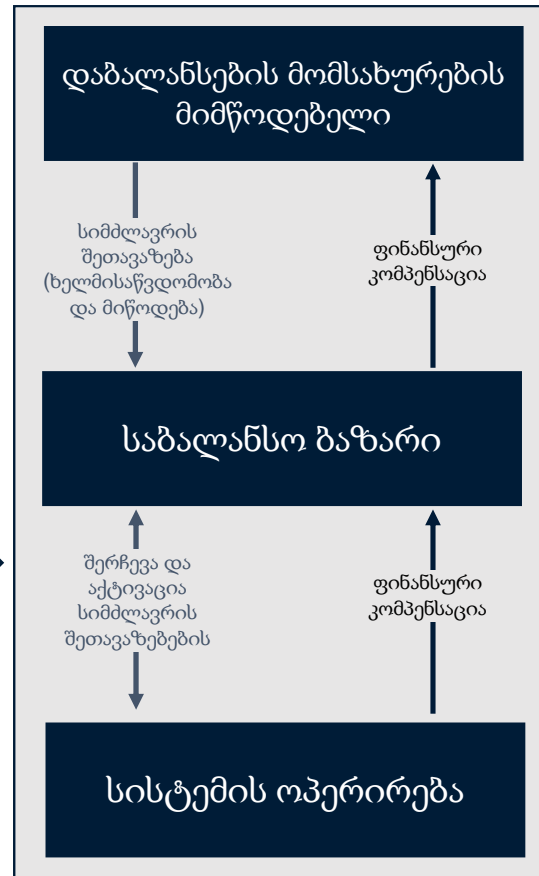
# დაბალანსების პასუხისმგებლობა საბალანსო ბაზრის გამოყენებით

## ნარჩენი უბალანსობა



სისტემის ოპერატორის პასუხისმგებლობა რეალურ დროში სისტემის დაბალანსება ისე, რომ მომხმარებელმა უწყვეტად და უსაფრთხოდ მიიღოს ელექტროენერგია

## რეალურ დროში დაბალანსება



## სისტემის ბალანსი



---

# სამართლებრივი ჩარჩო

საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზარი



20 October 2020

❖ ელექტროენერჯის ორგანიზებული ბაზრები

- ასოცირების შეთანხმება (27/06/2014)
- ევროპის ელექტროენერჯექტივული გაერთიანების წევრობა (21/04/2017)

✓ ევროპის პარლამენტისა და საბჭოს 2009 წლის 13 ივლისის 2009/72/EC დირექტივა ელექტროენერჯის შიდა ბაზრის საერთო წესების შესახებ;

შედეგი:

„ელექტროენერჯისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონი (20/12/2019)



❖ კანონის მიღების შედეგი: ელექტროენერჯის ორგანიზებული ბაზრები

**დღით ადრე და დღიური ბაზრები**

კონკურენტული ბაზრის განვითარებისა და სამართლიანი ბაზრის ფორმირებისათვის საჭირო სამართლებრივი გარემოს შექმნა;

✓ ელექტროენერჯით ვაჭრობის საუკეთესო ევროპული გამოცდილების შესაბამისი პრინციპებისა და პროცედურების დანერგვა;

ეფექტიანი წარმოებისა და მოხმარების დანერგვა საათობრივი ვაჭრობის დანერგვით.

**საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზარი**

მოხმარება-მიწოდებას შორის ბალანსის შენარჩუნება, რისთვისაც გამოიყენება რეზერვები.

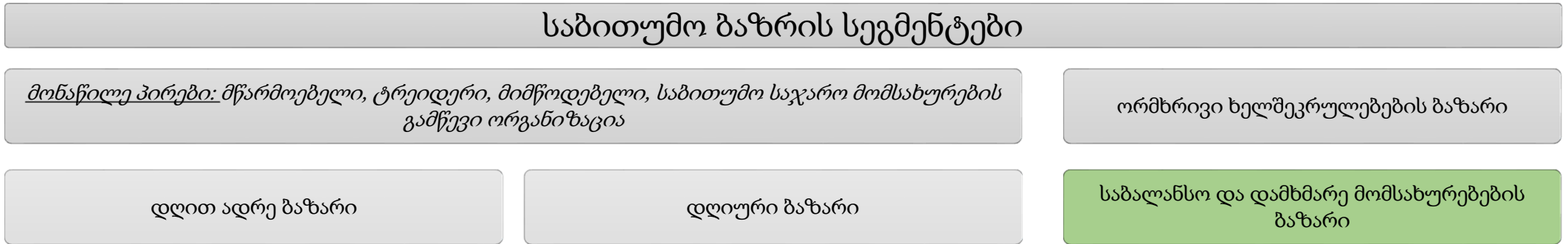
✓ გამჭვირვალე გზით საჭირო საბალანსო რეზერვების შემენის უზრუნველყოფა და რეზერვების გააქტიურება მინიმალური ფასის პრინციპით;

✓ დროის ნებისმიერ მონაკვეთში უბალანსობის მაქსიმალურად სამართლიანი და ოპტიმალური ფასით აღმოფხვრა;

✓ ფასების განაცხადების მიღების მეშვეობით რეზერვების ოპტიმალური ღირებულებისა და ხელსაყრელ მომწოდებელთა სიის განსაზღვრა;

ორმხრივი  
ხელშეკრულებების  
ბაზარი

## ❖ კონცეფცია - სამიზნე მოდელი



### ოპერირების დაწყების თარიღები:

- ✓ დღით ადრე და საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზარი ოპერირებას იწყებს 2021 წლის 1 ივლისს;
- ✓ დღიური ბაზარი - 2022 წლის 1 ივლისს.
- ❑ სს „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის“ ორგანიზებით, საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზარი 2020 წლის 1 ივლისიდან ოპერირებს სიმულაციურ რეჟიმში (მიმდინარეობს ბაზრის პოტენციურ მონაწილეთა რეგისტრაცია, შემუშავდა დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი პირის კვალიფიკაციის მეთოდოლოგია და მიმდინარეობს აღნიშნული მეთოდოლოგიის პრაქტიკაში ტესტირება, სიმულაციურ რეჟიმში მიმდინარეობს ბაზრის ცალკეული კომპონენტების ტესტირება).

## ❖ ბაზრის წესები

- საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერატორი/გადამცემი სისტემის ოპერატორი - ფუნქციები:
  - ✓ წლით, თვით, კვრით ადრე დასაბალანსებლად საჭირო რეზერვების განსაზღვრა;
  - ✓ რეზერვების წყაროების კვალიფიკაცია;
  - ✓ რეზერვების შესყიდვა;
  - ✓ მათი გააქტიურება, ელექტროენერგეტიკული სისტემის დაბალანსების მიზნით;
  - ✓ უბალანსობაზე პასუხისმგებელი სუბიექტების განსაზღვრას;
  - ✓ ფაქტიური და დაგეგმილი მონაცემების მიხედვით უბალანსობის მოცულობის დადგენა და ფინანსური ანგარიშსწორება მზარდი უბალანსობის და შემამსუბუქებელი უბალანსობის გამომწვევ პირებს შორის.

❖ ბაზრის წესები

➤ საბალანსო და დამხმარე მომსახურების ბაზარზე მონაწილეობა



- ❑ დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის ქვეშ ერთიანდება დაბალანსების ჯგუფი ;
- ❑ დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი არის დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის როლი;
- ❑ ბაზრის ლიკვიდურობის უზრუნველმყოფი არის დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებლის როლი.

❖ ბაზრის წესები

➤ დაბალანსების ჯგუფი

➤ ბაზრის წესების მე-6 მუხლის მე-6 პუნქტის თანახმად: „თითოეული დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის ქვეშ შესაძლებელია იყოს ერთი ან მეტი დაბალანსების ჯგუფი“;

→ დაბალანსების ჯგუფი:

- აღრიცხვის წერილების ერთობლიობა;
- რეგისტრაციის წესი;
- უბალანსობაზე ფინანსური პასუხისმგებლობა - ფინანსური გარანტია.

❖ ბაზრის წესები

➤ დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირი

- დაბალანსების ჯგუფ(ებ)ის მიერ გამოწვეულ ჯამურ უბალანსობაზე პასუხისმგებლობა;
- მიზანი - აიცილოს უბალანსობა, ნომინაციების დაცვით;
  - ❑ ნომინაცია - დღით ადრე/დღიურ ბაზარზე ბაზრის მონაწილის მიერ წარდგენილი ტრანზაქციის ასახვა საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის მართვის ელექტრონულ სისტემაში;
  - ❖ ავარიული მდგომარეობა - ნომინაციიდან გადახვევა
  - ❖ კომპენსაციის მექანიზმი

❖ ბაზრის წესები

➤ დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი

❑ როლი - საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზარაზე საბალანსო პროდუქტით ვაჭრობისათვის;

❑ სტატუსის მოპოვების წინაპირობა - დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის სტატუსის არსებობა.

➤ ბაზრის ლიკვიდურობის უზრუნველმყოფი

❑ დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი - ბაზრის ოპერატორის მოთხოვნის შემთხვევაში, ხელშეკრულებით განსაზღვრული საბალანსო პროდუქტის მიწოდება.

## ❖ ბაზრის წესები

➤ საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზარზე მონაწილეობის შეჩერება და შეწყვეტა

→ სტანდარტული ხელშეკრულება (ამტკიცებს სემეკი)

განისაზღვრება:

- ბაზარზე მონაწილეობის შეჩერების და შეწყვეტის საფუძვლები;
- დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის სტატუსის შეწყვეტა/შეჩერება იწვევს დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი პირის/ბაზრის ლიკვიდურობის უზრუნველმყოფი პირის სტატუსის შეჩერებას/შეწყვეტას;
- ❖ ბაზარზე მონაწილეობის შეწყვეტა შესაბამის პირს არ ართმევს უფლებას, შეწყვეტის საფუძვლების აღმოფხვრის შემთხვევაში, კვლავ დარეგისტრირდეს დაბალანსებაზე პასუხისმგებელ პირად.



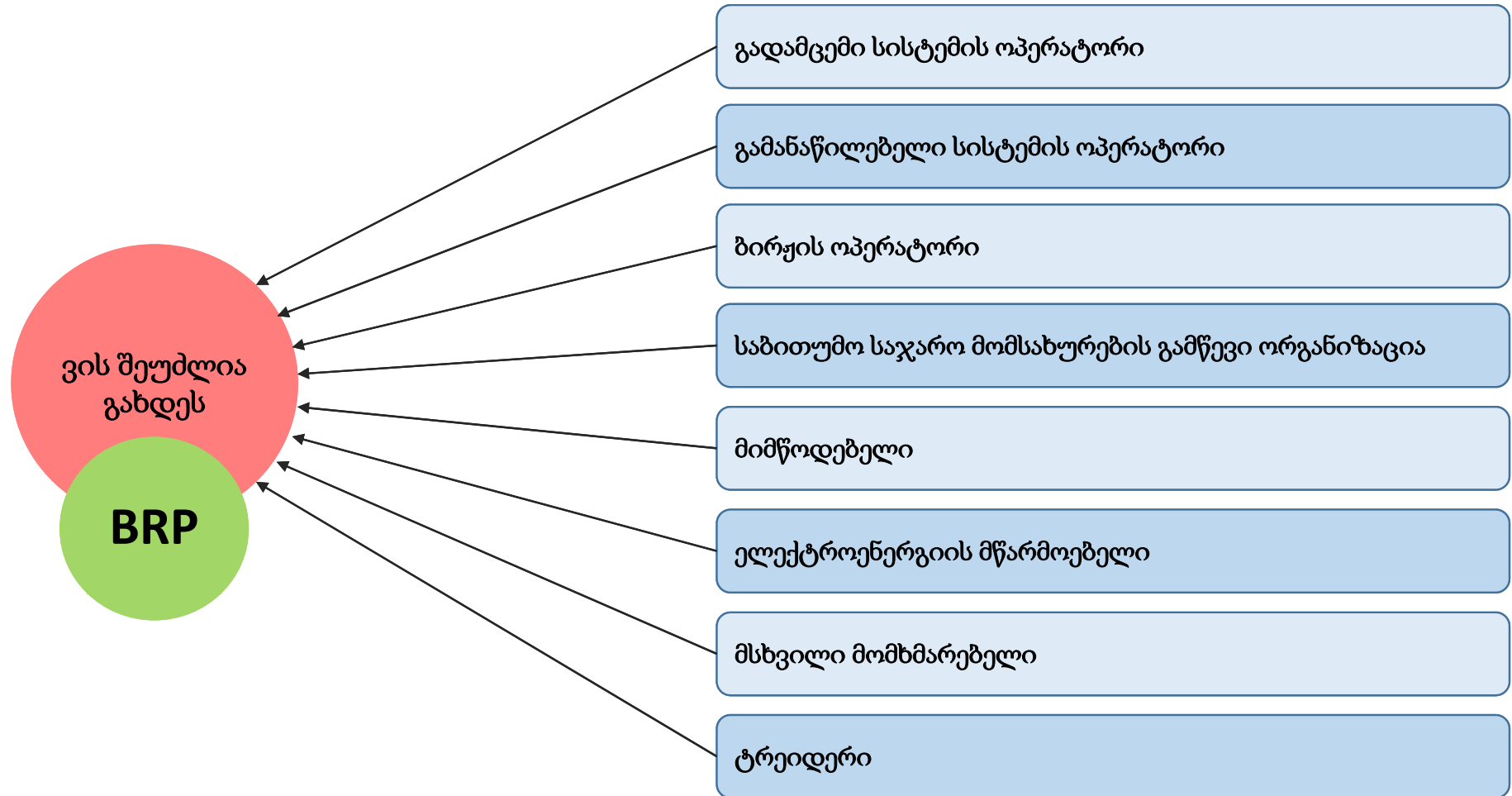
---

# BRP/ BSP რეგისტრაცია

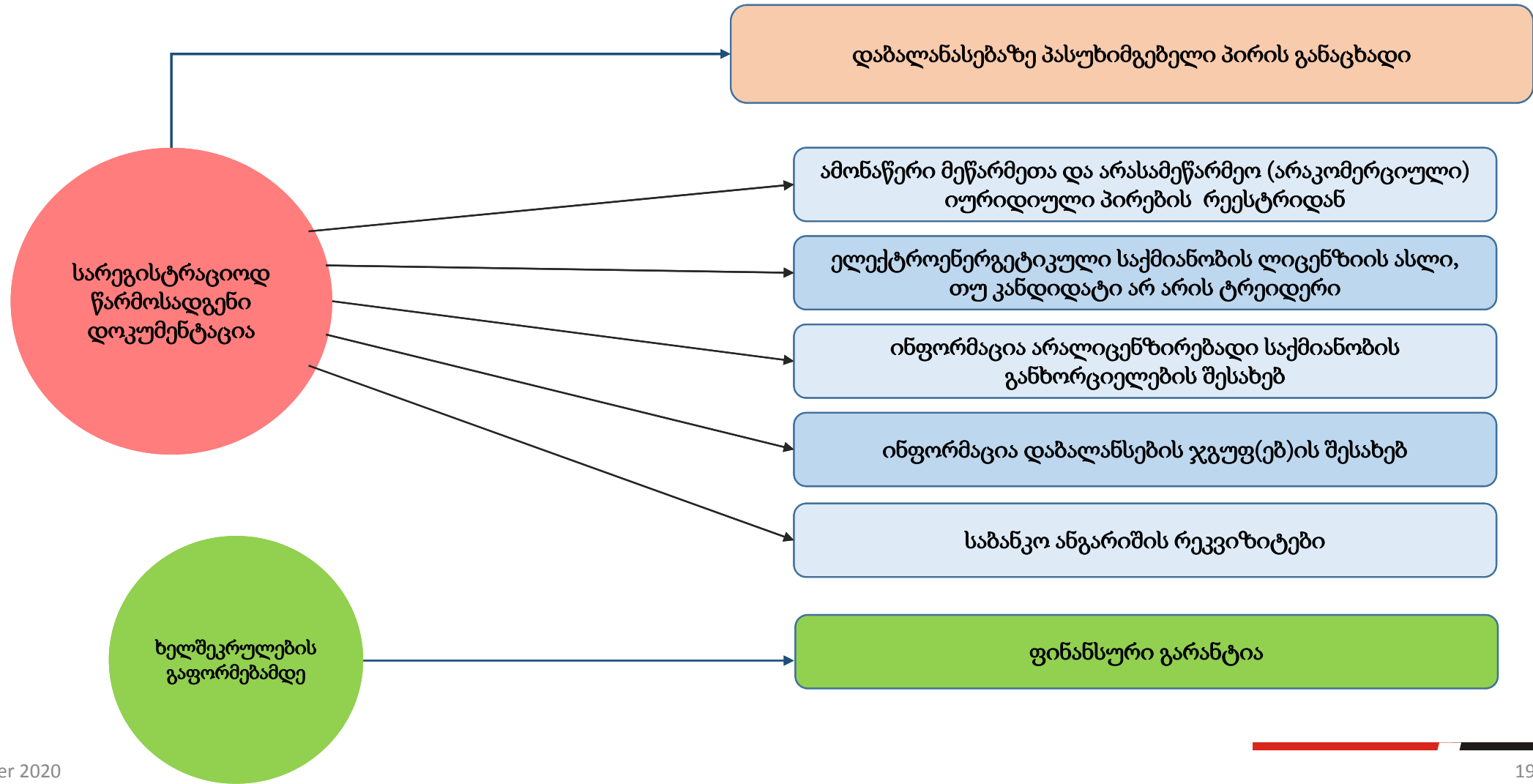


**20 October 2020**

# დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის (BRP) რეგისტრაცია



# დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის (BRP) რეგისტრაცია



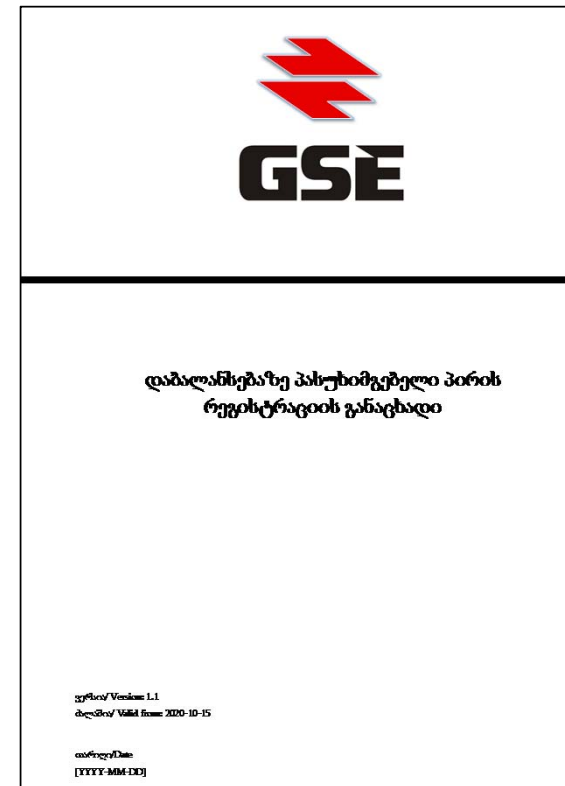
## სარეგისტრაციო პროცესი გრძელდება 10 სამუშაო დღე.

პროცესი მოიცავს:

- წარმოდგენილი დოკუმენტაციის მოთხოვნებთან შესაბამისობის დადგენას;
- კანდიდატის ტექნიკური და საორგანიზაციო საშუალებების შესაბამისობის დადგენას;
- სარეგისტრაციო პროცესის წარმატებით გავლის შემთხვევაში, ხელშეკრულების გაფორმებამდე ფინანსური გარანტიის წარმოადგენას;
- ხელშეკრულების გაფორმების შემდეგ ბალანსზე პასუხისმგებელ პირს ავტომატურად ენიჭება ენერგეტიკული საიდენტიფიკაციო კოდი (EIC);
- რეგისტრირდება დაბალანსებაზე პასუხისმგებელ პირთა რეესტრში;
- გადაეცემა მართვის ელექტრონულ სისტემაში (MMS)-ში მომხმარებლის **USER /PASSWORD**.

ტესტირების რეჟიმში განხორციელდა სს „ხრამჭესი 1“-ის რეგისტრაცია დაბალანსებაზე პასუხისმგებელ პირად.


**1** დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის განაცხადი



# დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის (BRP) რეგისტრაცია (სატესტო მაგალითი)

2

ამონაწერი მეწარმეთა და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების რეესტრიდან

  
 საქართველოს იუსტიციის სამინისტრო  
 სსიპ საქართველოს რეგისტრის ეროვნული სააგენტო

**ამონაწერი მეწარმეთა და არასამეწარმეო  
(არაკომერციული) იურიდიული პირების  
რეესტრიდან**

განაცხადის რეგისტრაციის ნომერი, მოწოდების თარიღი: \_\_\_\_\_

<b>საფირმო სახელწოდება:</b> _____	<b>სუბიექტი</b>
<b>სამართლებრივი ფორმა:</b> _____	საქციო საზოგადოება
<b>საიდენტიფიკაციო ნომერი:</b> _____	_____
<b>რეგისტრაციის ნომერი, თარიღი:</b> _____	_____
<b>მარეგისტრირებული ორგანო:</b> _____	_____
<b>იურიდიული მისამართი:</b> _____	საქართველო, _____

**დამატებითი ინფორმაცია:**  
 ელ. ფოსტა: \_\_\_\_\_  
 დამატებითი ინფორმაციის საშუალებად პასუხისმგებელი ინფორმაციის მოწოდებელი პირი: \_\_\_\_\_

---

**ინფორმაცია ლიკვიდაციის/ რეორგანიზაციის/ გადახდისუნარიანობის პროცესის  
მიმდინარეობის შესახებ**

რეგისტრირებული არ არის \_\_\_\_\_

**მმართველობის ორგანო**

- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_

---

**ხელშეკრულება/ნარმოვანდგენლობა**

- გენერალური დირექტორი - \_\_\_\_\_

---

ყაფა/აკრძალვა  
<http://www.sae.gov.ge> 1(2)

# დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის (BRP) რეგისტრაცია (სატესტო მაგალითი)

## 3 ელექტროენერგეტიკული საქმიანობის ლიცენზია



4

ინფორმაცია დაბალანსების ჯგუფ(ებ)ის შესახებ



დაბალანსების ჯგუფებისა და მათ არეალში არსებული აღრიცხვის  
წრტილების აღწერის ფორმა

დანართი 1

ვერსია/ Version: 1.1

თარიღი/Date:  
[YYYY-MM-DD]



**5** საბანკო ანგარიშის რეკვიზიტები

The screenshot shows a web form for BRP registration. At the top right, there is a logo for 'საბანკო ანგარიშის რეგისტრაცია' and 'BANK OF GEORGIA'. The main header of the form is 'თიბისი ბანკი'. The form is divided into two main sections: 'ლარის ანგარიშის რეკვიზიტები' and 'FOR GEL TRANSFER'. The first section contains fields for 'მომღებლის ბანკი' (ს.ს. 'თიბისი ბანკი'), 'მომღებლის ანგარიში', and 'მომღებლის სახელი'. The second section contains fields for 'Beneficiary's Bank' (JSC TBC Bank), 'Beneficiary's IBAN', and 'Name of Beneficiary'. On the left side of the form, there is a vertical list of 'რამდენიმე' (some) items, which are partially obscured and appear to be related to the registration process.

## დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის (BRP) რეგისტრაცია (სატესტო მაგალითი)

➤ კომპანიის მიერ წარმოდგენილი ყველა დუკომენტი აკმაყოფილებს დადგენილ მოთხოვნებს

ხრამი -1-ზე გაიცა EIC კოდი და დარეგისტრირდა MMS-ში, მიენიჭა BRP სტატუსი და მის ქვეშ შეიქმნა 3 დაბალანსების ჯგუფი.

➤ BG 1- ხრამი- 1 დაბალანსების მომსახურების მიმწოდებელი

BG 2 - ხრამი -2

BG 3 -არალიცენზირებადი ორი მცირე ჰესი

➤ ხრამი \_1\_ BRP-ის საკონტაქტო პირებად დარეგისტრირდა მისი ორი წარმომადგენელი და მათზე გაიცა MMS-ში შესასვლელი USER /PASSWORD , რომელიც მათ SMS/ელ-ფოსტის-ის საშუალებით ავტომატურად გაეგზავნათ.

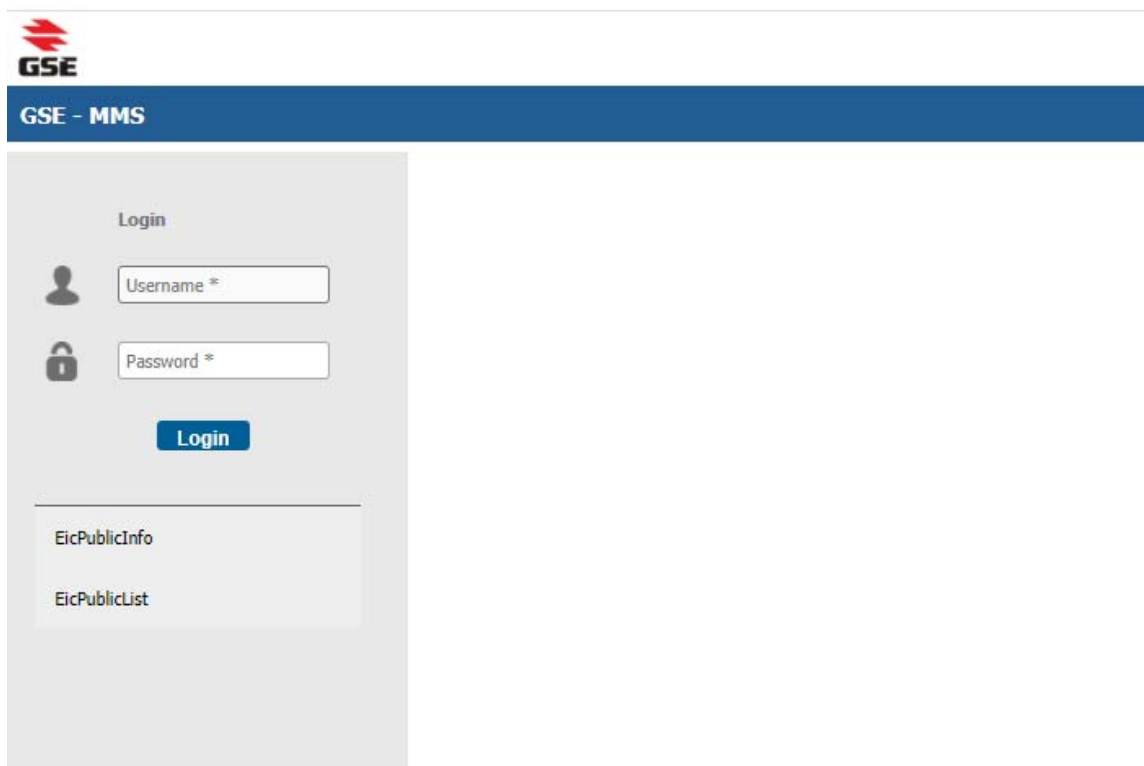


ჩავატარეთ კანდიდატის ტექნიკური და საორგანიზაციო საშუალებების შესაბამისობის დადგენა, რაც მოიცავს შესაბამისი განაცხადის ყველა პუნქტის დაკმაყოფილებას:



## დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირის (BRP) რეგისტრაცია (სატესტო მაგალითი)

საკონტაქტო პირი ელ-ფოსტის მიღების შემდეგ შედის MMS-ის ლინკზე და სისტემაში შეყავს USER და ერთჯერადი PASSWORD



The screenshot shows the GSE - MMS login interface. At the top left is the GSE logo. Below it is a blue header bar with the text "GSE - MMS". The main content area is a light gray box with the title "Login". It contains two input fields: "Username \*" with a person icon and "Password \*" with a lock icon. Below these fields is a blue "Login" button. At the bottom of the form, there are two links: "EicPublicInfo" and "EicPublicList".

საკონტაქტო პირი ახდენს ერთჯერადი PASSWORD -ის შეცვლას დადგენილი წესით



APG MOT

## Your password has expired!

To change your password, enter your current password in the field below. Then enter your new password, retype it for verification and click [Change Password]. If change succeeds, you will be redirected to the login page again.

Password

Current Password:

New Password:

New Password Retype:

Update Security Question:

Change Password

Reset

## BRP/BSP -სტატუსის შეჩერება, შეწყვეტა და ხელახალი რეგისტრაცია

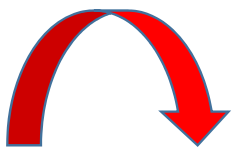
ენერგეტიკულ ბაზარზე BRP/BSP-ის მონაწილეობის უფლების შეჩერებისა და შეწყვეტის საფუძვლები და წესი განისაზღვრება BRP/BSP სტანდარტული ხელშეკრულებით.



✓ სტატუსის შეჩერების შემთხვევაში, გსო უზრუნველყოფს ენერგეტიკულ ბაზარზე BRP /BSP-ის მონაწილეობის უფლების შეჩერებას მართვის ელექტრონული სისტემის მეშვეობით.



✓ ხელშეკრულების შეწყვეტის შემთხვევაში, გსო უზრუნველყოფს ენერგეტიკულ ბაზარზე BRP /BSP-ს მონაწილეობის უფლების შეწყვეტას.



✓ სტატუსის კვლავ მოპოვებისათვის შესაბამისმა პირმა უნდა გაიაროს BRP/BSP რეგისტრაციის პროცედურა. BRP/BSP-ის ხელშეკრულების გაფორმებამდე გსო უნდა დარწმუნდეს, რომ აღმოფხვრილია ყველა ის გარემოება, რაც გახდა კანდიდატთან ხელშეკრულების შეწყვეტის საფუძველი.

---

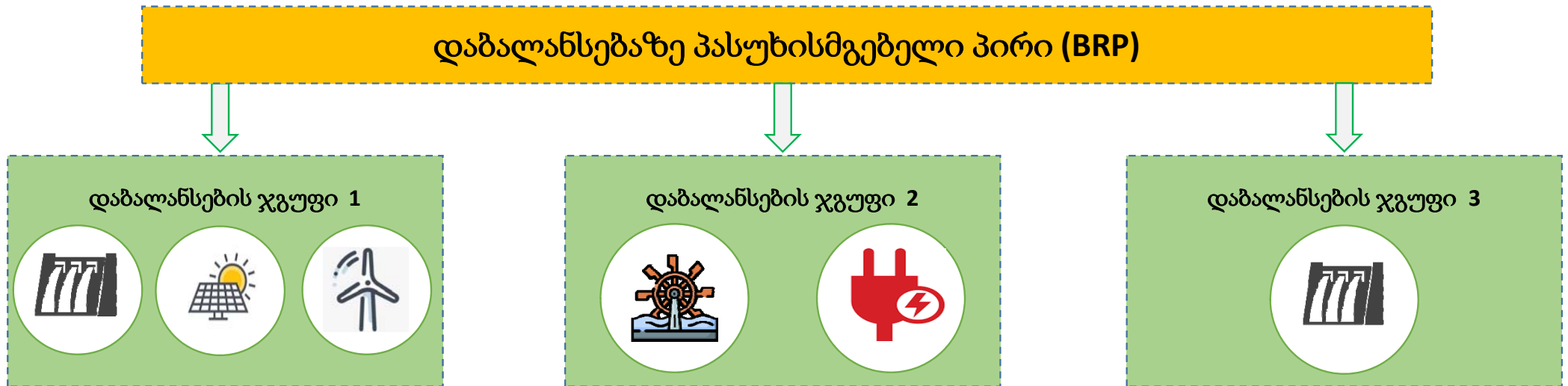
# დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირი (BRP)



**20 October 2020**

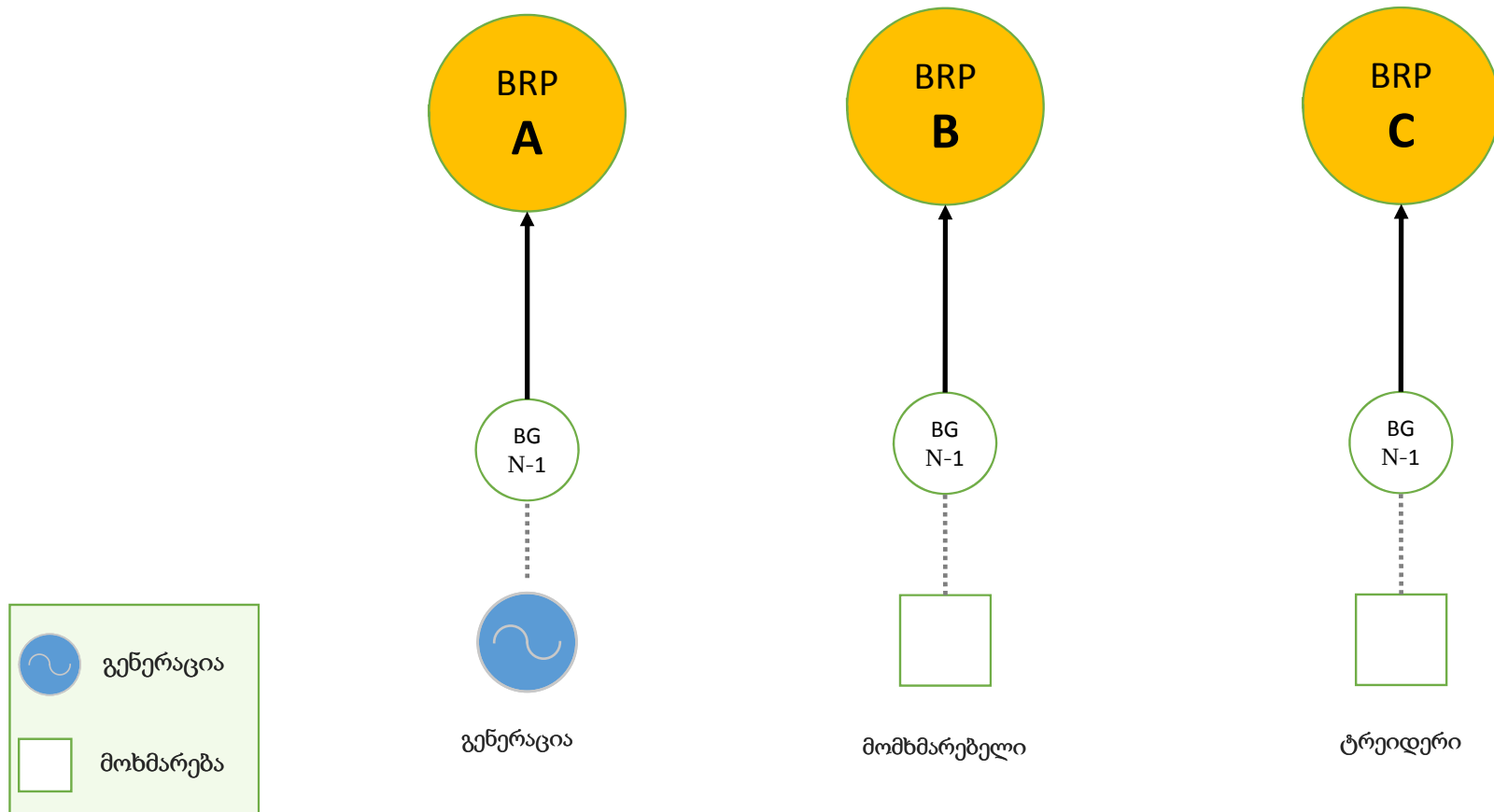
# დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირი (BRP)

- ✓ BRP ფინანსურად პასუხისმგებელია საკუთარ უბალანსობაზე
- ✓ BRP შედგება 1 ან მეტი დაბალანსების ჯგუფისაგან
- ✓ BRP ცალკე ქმნის დაბალანსების ჯგუფს დაბალანსების მომსახურების მომწოდებელზე (BSP).

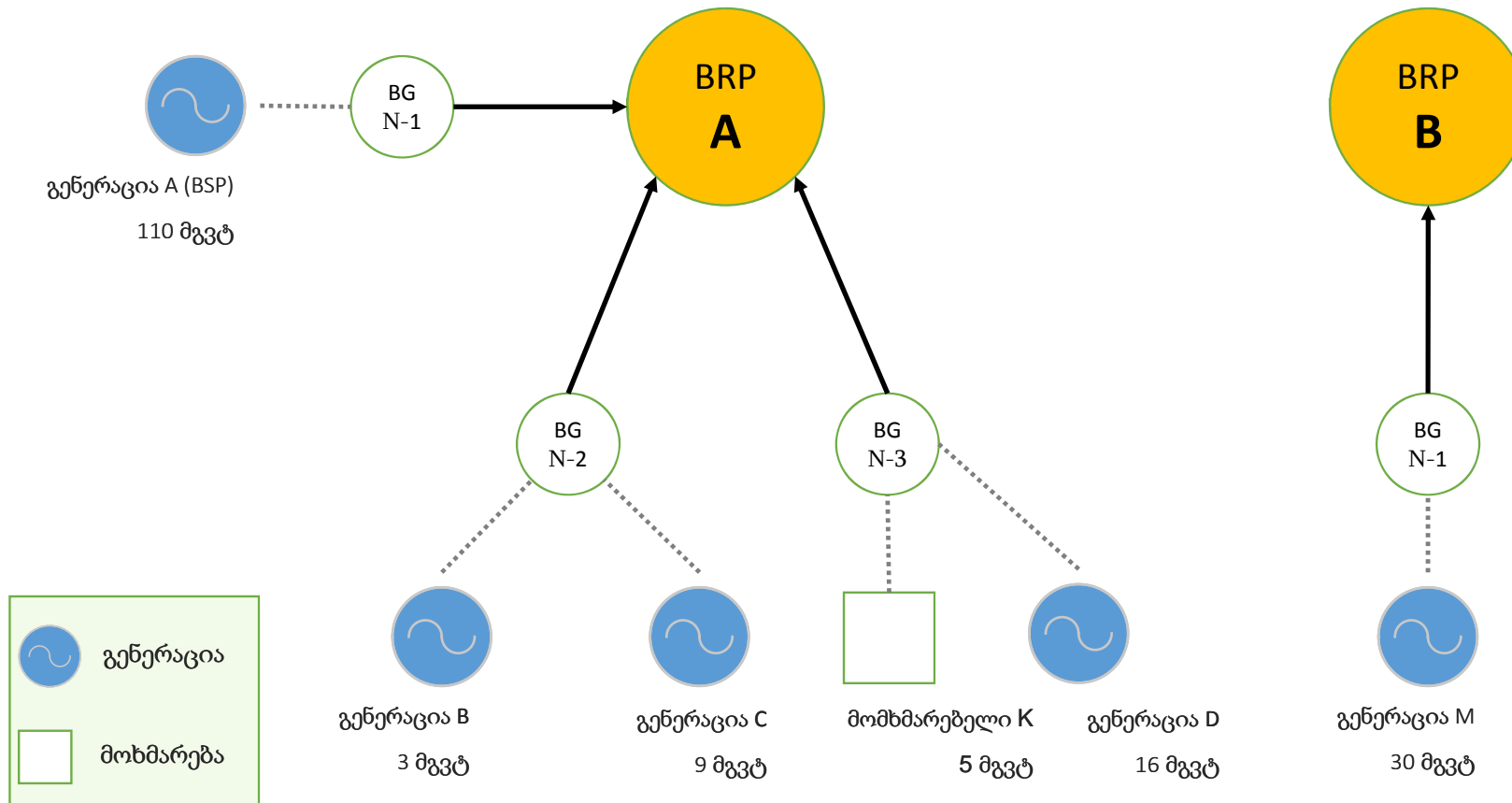




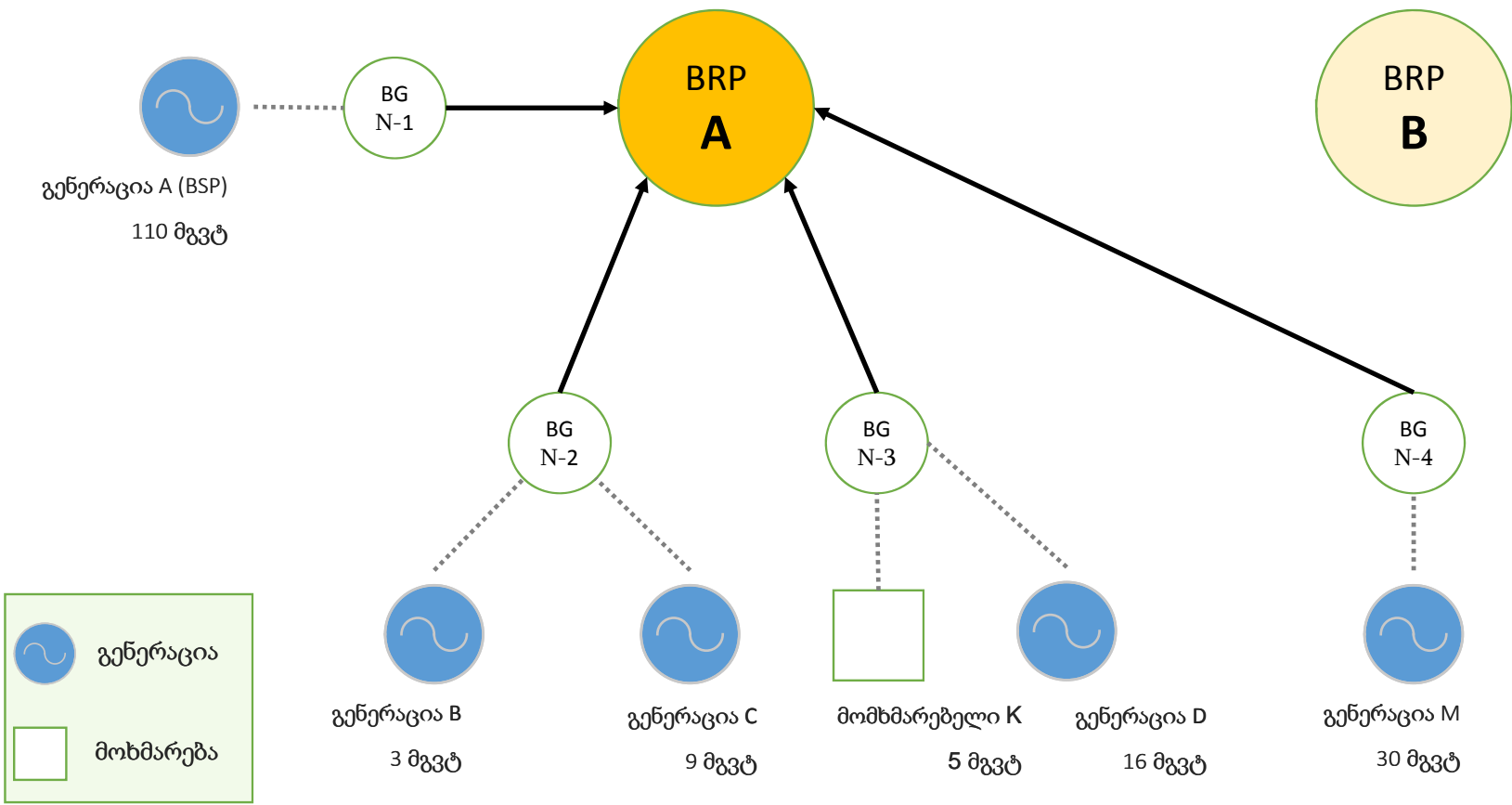
# მაგალითები: დაბალანსების ჯგუფები

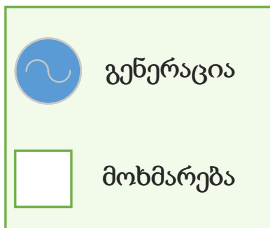
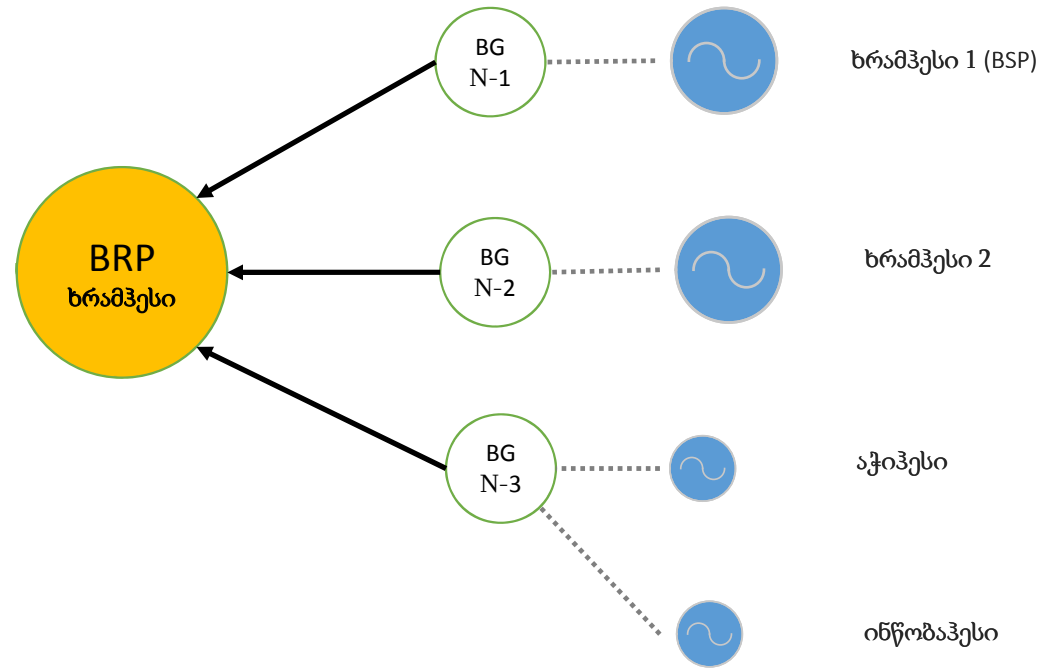


# მაგალითები: დაბალანსების ჯგუფები

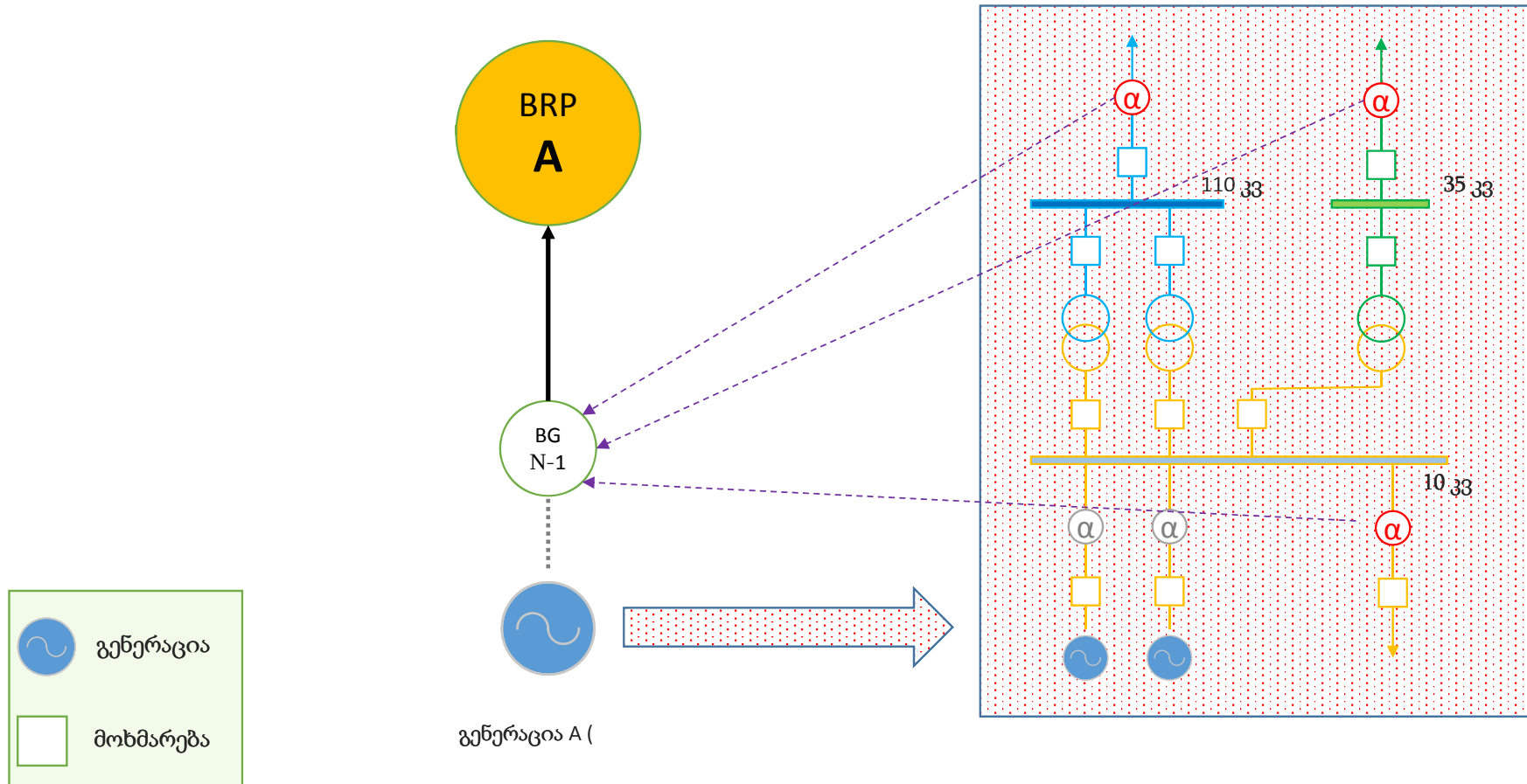


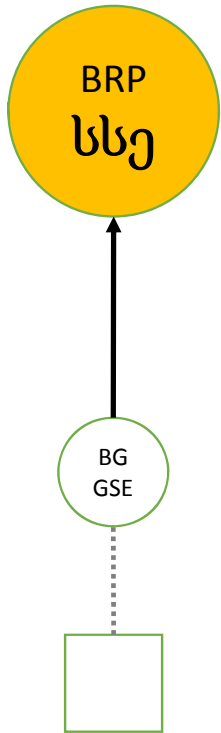
# მაგალითები: დაბალანსების ჯგუფები (BRP-ს ცვლილება)





# მაგალითები - დაბალანსების ჯგუფი





მომხმარებელი

- ❖ სსე
  - დაბალანსებაზე პასუხისმგებელი პირი (BRP)
- ❖ დაბალანსების ჯგუფი (BG)
  - სსე
- ❖ პერიმეტრის მრიცხველების რაოდენობა
  - დაახლოებით 300
- ❖ ქსელში დანაკარგების შესყიდვა
  - ყოველსაათურად, დღით ადრე ბაზარზე
- ❖ ფინანსურად პასუხისმგებელია ქსელში გამოწვეულ უბალანსობაზე.

# მაგალითები - დაბალანსების ჯგუფის პერიმეტრის აღწერის ნიმუში



სს საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემის დაბალანსების ჯგუფის აღრიცხვის პერიმეტრის აღწერის ნიმუში

დაბალანსების ჯგუფი: - GSE

№	საწარმოს დასახელება	ობიექტის დასახელება/ ტიპი	მინაერთის სახეობა ან/და დასახელება	მინაერთის ძაბვა	მრიცხველის ნომერი	მრიცხველის ტიპი / მოდიფიკაცია	მრიცხველის სიზუსტის კლასი	ესკაა სისტემასთან კავშირი	სტატუსი	შენიშვნა
1	სსე	ენგურჰესი	ეგბ „იმერეთი“	500	*****	A1802RALQV-P4G-DW-4	0,2s	კი	საბალანსო	
2	სსე	გარდაბანი 500	ე.გ.ბ. „მუხრანის ველი“	500	*****	SL761A071	0,2s	კი	საანგარიშსწორებო	
3	სსე	ახალციხე 500	ეგბ „მესხეთი“	400	*****	SL761A071	0,2s	კი	საანგარიშსწორებო	
4	სსე	გარდაბანი 500	ე.გ.ბ. „გარდაბანი“(ატ-3)	330	*****	A1805RAL-P4G-DW-4	0,5s	კი	საანგარიშსწორებო	
5	სსე	ლაჯანურჰესი	ეგბ „დერჩი“	220	*****	A1805RL-P4G-DW-4	0,5s	კი	საანგარიშსწორებო	
6	სსე	ბათუმი 220	ეგბ „აჭარა“	220	*****	A1805RAL-P4G-DW-4	0,5s	კი	საბალანსო	
7	სსე	გარდაბნის თბოსადგური 2	ეგბ ალავერდი	220	*****	A1805RAL-P4GE-DW-4	0,5s	კი	საანგარიშსწორებო	
8	სსე	გარდაბნის თბოსადგური 1	ეგბ „ნავთლული-1“	220	*****	A1802RALX-P4GB-DW-4	0,2s	კი	საანგარიშსწორებო	

---

# მადლობას გიხდით ყურადღებისთვის



**20 October 2020**